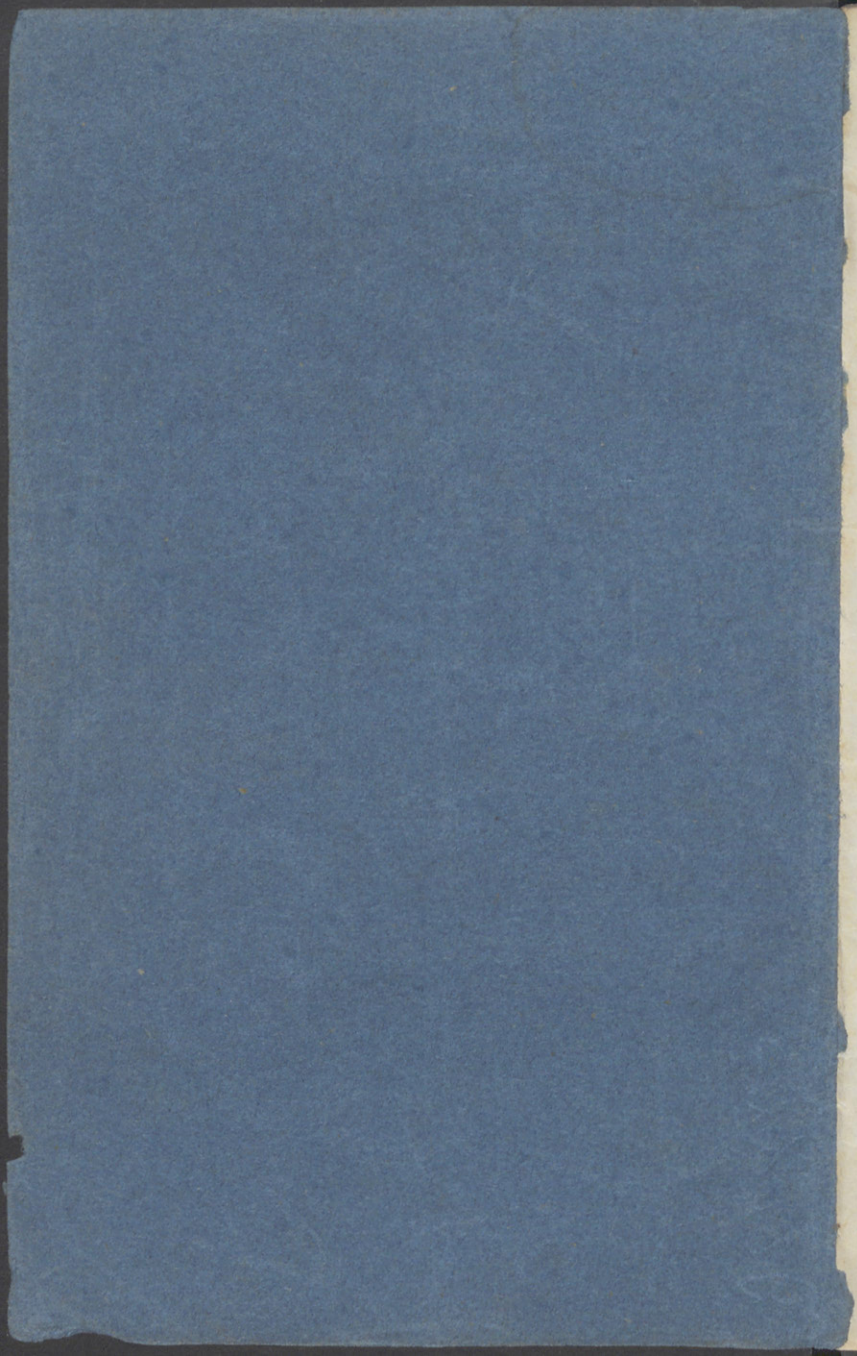

932825

Regiesi Peter

932825

RENDSZABÁLYOK

A

NAGY-BOCSKAI

KERTSÉG RÉSZÉRE.

DEBRECZEN.

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

—
1865.

RENDZARALYOK

932825

ADGY-ROGKAL

KERESKO KISZARAS

ADGY-ROGKAL

A kert alakításáról.

H.-Böszörmény város keleti oldalán az ugynevezett városerdő mellett eső legeelő egy részét a futóhomok elborítással fenyegetvén, a városi közönségnek 1863. év Juliushó 26. napján tartott közgyűlése 190. szám alatt hozott határozata által a futóhomokkal borított térségből egy szőlőskert alakítása rendeltetett el.

Ezen elhatározás törvényekben gyökeredző lévén, a kerületi kormányzóság jóváhagyásával találkozott, s ily módon hosszabb tárgyalások után, — melyeknek a jegyzőkönyvek ^{215. 233. 249. 283. 300.} szá-
_{1863.} mok alatti cikkelyei maradandó emlékezetei lesznek — az 1863-dik évi szeptember hó 17. 18. 19. napjain a helyszínen tartott nyilvános árverés után olyan

birtokosoknak, kiknek ezen és más a határon levő közösségekhez tagosítás eseteére is igényük lehet — elárvereztetett öt évi részletekbeni fizetés mellett, melyből
afrt. kr. folyt be.

Elnevezését vette a kert a hajdúk és a protestantismus történetében halhatatlan emlékű nagy fejedelem Bocskay Istvántól, hogy az által is harmadfél század mulva maradandó emlék szenteltessek a hű ivadék által annak, ki ősei-nek e területet ajándékozá. Azon pont, hol a küldöttség megállapodván, a kertet elnevezte a Kovács András birtokos szőlőföldjének északnyugoti szegletén egy almafával örökítettén, az ezen törzsbe öltött alma — mely még eddig névtelen volt — Bocskai almának neveztetett.

A kert beültetéséről.

1. Ültetni lehet szőlőt, gyümölcsöt kinek-kinek tetszés szerént vegyesen vagy elkülönítve, azonban a szőlő közé ültetendő gyümölcsfák a déli szomszéd felől a második és harmadik,

az északi szomszéd felől a harmadik és negyedik sorok közé ültethetők.

2. Nem gyümölcsstermő, különösen pedig jegenye és nyárfákat a vak utak mellé ültetni nem szabad.
3. A dülő utak mellett levő szélső földekbe épen a vonalba gyümölcsfát ültetni szabad; azonban a szőlősor a dülő vonalától két lábnyira beljebb teendő.
4. Az egyes darab szőlő földbirtokok közt mesgyének mindenki által 2-2 láb tér hagyandó, hogy így a közös mesgyék 4 láb szélesek legyenek.
5. A vakutakra a vonalon kívül semminemű ültetvényt tenni nem szabad.
6. Nagyobb koronájú, például diófát csak olyan helyekre lehet ültetni, hol a szomszédra árnyékot nem vet, például a dülő utak mellé, és a szomszéd szőlő földjétől legalább 4 öl távolságra, vagy az épülendő pajták elibe.

Általános szabályok.

1. Minden birtokos a részére kimutatott árkot és gyepüt jó állapotban tartani köteles.
2. A garádján vagy szőlőskert kapuján való ki és bemászás tilalmas.
3. Mihelyt a kert ültetvényei termők lesznek, egyik dülőről a másikra a mesgyéken való járkálás szabad nem leend.
4. Senkinek a kertbe szabados lovat, csikót, borjút vagy kutyát magával vinni meg nem engedtetik.
5. A kert ajtajait vagy kapujait nyitva hagyni nem szabad, s azok metszéstől egész szüretig zárva legyenek.
6. Átalában minden lopás vagy csempészés a köztörvények által ugyan tiltva van, mind a mellett szükségképen megjegyeztetik, hogy senkinek csak egy szem gyümölcsét, annyival inkább bárminemű tulaj-

donát, élőtáakat, azoknak jövéseit, ribizli, pöszméte fáit, karóit elvinni nem szabad, mert a lopáson rajta kapandó birtokos azon felül, hogy a köztörvények szerint meg fog büntettetni, másod izben a kertség által kibecsültetik, s a kertből kitiltatik.

7. A szőlő mindenek felett mivelést és folytonos gondviselést igényelvén, a mely birtokos szőlőjét egymásután két évig bár mi okból parlagon hagy-
ná — mennyiben az ilyen földekben a többieknek is kárára a kártékony férgek elszaporodhatnak, a kertség által kibecsültetnek, s mint olyanok kiknek szőlőföldre szükségök nincs a kertből kitiltatnak.
8. A kert szabályai végrehajtására, s minden panaszok elintézésére az összes kert birtokosságból alakulandó gyűlés van ugyan hivatva, azonban főképen a szabályok feletti örködésre az összes birtokosok által egy elnök, s az alatt 2 kert gazda és 3 kerülő állittatik elő.
9. A ki ezután ezen kertben birtokot szerez azt tartozik az elnöknek bejelen-

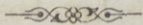
teni; s egyszersmind a kertség pénztárába, melyet az idősebb kertgazda kezel egy a. é. ftot fizetni.

10. Az ezen szakaszban 1 — 5 pontig foglalt szabályok ellen vétők annyiszor a mennyiszer a kertgazda által egy a. é. ftra büntettetnek.

11. Köteles minden gazda fáit lehernyózni, különben fái a hanyag birtokos terhére lehernyóztatnak, s ezen felül minden fáért fizet 10 krt.

12. Minden nyilas szőlőtől csősz bérül évenkint 9 itcze rozs, fél kenyér ahöz való eleség és 10 kr. bocskor pénz, ezenkívül a kertség pénztárába 2 kr. fizettetik.

13. A kert déli és északi garádjája mellé gyümölcsfát ültetni nem szabad, kiknek szőlőjük nem épen véggel megy garádjájukra.

Különösebb szabályok.

A) *Az elnökről.*

1. Az elnök a birtokosság által három évre választatik.
2. Kötelessége minden év elején közgyűlést hívni egybe, hol a kert gazdák és kerülők megválasztatnak és egyéb fontosabb tárgyak intéztetnek.
3. Az elnök főfelügyelője a kert gazdáknak és csőszöknek, s azokat mulasztás esetében kérdőre vonja és rendre útasítja, ha pedig rajtok a figyelmeztetés nem fogna az esetben azonnal összehívandó közgyűlésben őket és mulasztásaikat bejelenti.
4. Köteles az elnök minden tavasszal az ültetési időszak bevégezte után a kertet a kertgazdákkal feljárni, s a szabályok ellen vétőket feljegyezvén azoknak megbüntetésüket bejegyezni, s a kitüzött idő alatt hernyózat-

lan hagyott fákat a kerülőkkel meghernyóztatni. —

5. A kert gazdákat minden év végén megszámloltatja, s az új év elején tartandó közgyűlés elé megvizsgált számadást terjesztend. —

Kertgazdákról.

1. A kertgazdák az új év elején tartandó közgyűléseken választatnak egy évre, azonban az év végével újra megválaszthatók.
2. Mint elnevezésök is mutatja, szorosabban véve a kertgazdái vagy is felügyelői lévén, kötelességük közelebbről a csőszökre felvigyázni, azokat szolgálatok pontos betöltésére serkenteni, netaláni hanyagságok esetén rendre útasítani, s ha egyáltalában hanyagok, vagy épen kihágást követnek el, ez iránt az elnökséghez jelentést tenni, mivel ha a csőszök iránt elnézéssel lenni vagy épen azokkal egyetérteni tapasztaltatnak, hivatalukból elbocsáttatnak.

3. Ezen rendszabályok pontos megtartására felügyelni tartoznak, s a mely birtokost szabály ellen járnai tapasztalnak azt illedelmesen megintik, s a kik az intés után is hibájukat 8 nap alatt helyre nem hoznák, vagy épen újabb hibába esnének, azokat megzálogolni, s az elnökségnek bejelenteni tartoznak, ki ha a maga hatalmával a büntetést nem eszközölhetné a mező birói hivatalnak a kihágást elkövetőt ádadja. —
4. Különösen felügyel a kert gazda a garádjákra, s ahol hibát tapasztal a tulajdonossal helyre hozatja, mely esetnél ha nem bóldogúl, az elnökhöz jelentést ad.
5. Az elnök felszólítására a csőszök által közgyűlést hívnak egybe.
6. Kötelesek a kertbe kerülni és a birtokosok panaszait meghallgatván azokat vagy magok elintézik, vagy fontosabb eseteknél az elnökség illetőleg a kertgyűlés által elintéztetik.
7. A kutakra különösebben felügyelni azokat a csőszökkel valahányszor kívántatik tisztittatni tartoznak, s

ha romlanának, ugy ezeket mint a kapukat és kert ajtókat az elnök tudtával a kertség pénztárából kijavittatni.

8. A pénzbiroságokat az idősb kert gazda kezeli, s arról az év végén az elnöknek számot ad, mint fentebb mondván volt.

9. Fizetésül a kert gazdák kapják a begyülemelő bocskor pénznek felét.

10. A pénz biroságnak egyharmada a kert gazdákát, egyharmada a csőszöket és egy harmada a kertség pénztárát illeti.

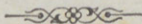
A csőszökről.

1. A csőszök minden év elején választanak a gazdasággyülemésében olyan becsületes emberekből, kiknek a kertben szöllőjük nincs, és pedig egy évre.

2. Kötelesek a kertet télen nyáron éjjel nappal kerülni, a tilalom rontókat

megfogni és megzálogolni, a kertgazdának bejelenteni.

3. Minden kárról felelni tartoznak, és ha a kárt tevőt megnevezni nem tudnák, szolgálati bérükből is elégtételt szolgáltatni kötelesek.
4. Egy csősznek két nyilas szálló dolgozása megengedett.
5. A mely csősz vagy hozzátartozója naplement után haza járni tapasztaltatik, szolgálatából el fog mozdittatni.
6. A kutakat tisztán tartani kötelesek.
7. Szolgálati bérük minden nyilas szálló után 9 itcze rozs, fél kenyér s ahoz való eleség és a nyilasonkint fizetendő bocskor pénznek fele.
8. A kenyér iránt a gazdát pár nappal előre értesíteni tartoznak, az étetet pedig csak szüret után szedhetik be.

Záradék.

Ezen szabályok megerősítés végett a városi Nemes Tanácshoz betержszendők, és időről időre módosíthatók, s a gazdaság gyűlései által változtathatók.

28.

1865.

Ezen rendszabályok egész terjedelmökben elfogadtatnak, megerősítetnek, s az illető birtokosságnak használat végett szokott hivatalos pecséttel el látva kiadatni határoztatnak.

Kelt H.-Böszörményben az 1865. évi Májushó 1-jén tartott teljes Tanácsülésből.

H.-Böszörmény Város Teljes Tanácsa.

Kiadta: **Kovács András** m.k.
Karap Imre m.k. fő hadnagy.
jegyző.

1865

Fenn nyelvészeti egyesület
közleményei és közlő lapja
1865. évi kötet. Budapest, 1865.

Közl. II. kötet. Budapest, 1865.
Közl. I. kötet. Budapest, 1865.

II. kötet Közl. I. kötet

Kovács András m. t.

10. kötet

Közl. I. kötet

1865

DEBRECENI EGYETEM KÖNYVTÁRA
Lelt. 9152/1963

